

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

міграційних процесів на міжнародному ринку праці, розглянуто їх основні проблеми. У статті запропоновано заходи регулювання міграційних процесів, які можуть сприяти підвищенню ефективності регулювання міжнародного ринку робочої сили.

Ключові слова: міжнародний ринок праці, міжнародна трудова міграція, чинники інтенсифікації міграційних процесів.

РЕЗЮМЕ

В статье определено, что международный рынок труда имеет сложный социально-экономический характер, который определяется особенностями миграционных процессов, национальных рынков труда, процессами распределения и перераспределения рабочей силы. Проанализированы особенности миграционных процессов на международном рынке труда, рассмотрены их основные проблемы. В статье предложены мероприятия регулирования миграционных процессов, которые могут способствовать повышению эффективности регулирования международного рынка рабочей силы.

Ключевые слова: международный рынок труда, международная трудовая миграция, факторы интенсификации миграционных процессов

SUMMARY

In the article it is defined, that the international labour market has difficult social and economic character which is defined by features of migratory processes, national labour markets, processes of distribution and labour redistribution. Features of migratory processes on the international labour market are analysed, their basic problems are considered. In articles actions of regulation of migratory processes which can promote increase of efficiency of regulation of the international market of a labour are offered.

Keywords: The international labour market, the international labour migration, factors of an intensification of migratory processes.

ПЕРСПЕКТИВИ РЕГУЛЮВАННЯ СВІТОВОГО РИНКУ КАПІТАЛІВ

Бугриньць Р.А., здобувач кафедри, «Міжнародна економіка» Донецький національний університет

Постановка проблеми. У сучасних умовах світогосподарські зв'язки розвиваються на тлі активізації суперечливих процесів підвищення ролі транснаціональних компаній, регіоналізації економіки, інтенсифікації світової торгівлі, конвергенції господарських систем і загальної глобалізації. Остання виявляється в постійному зростанні оборотів капіталів на міжнародних ринках, виникненні нових фінансових інструментів регулювання і розширенні можливостей для інвесторів і позичальників. Регулювання обмежень для іноземних інвестицій і міжнародних фінансових операцій, їхня лібералізація стають важливими факторами глобалізації в міжнародному русі капіталу. У цьому контексті набуває актуальності розробка напрямів та методів удосконалення важелів державного та наддержавного регулювання ринку капіталу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формуванню понятійного апарату руху капіталу присвячені дослідження, початі вченими різних економічних шкіл - Дж.Гобсоном, Е.Домаром, Й.Іверсеном, Дж.М.Кейнсом, Р.Коузом, Дж.С.Миллем, Б.Оліном, Д.Рикардо, І-Фишером, Р.Харродом, Е.Хекшером і ін. Дослідження природи і причин економічних криз, моделей міжнародного руху капіталу і його регулювання представлено в працях П.Агенора, П.Грегора, М.Гольдштейна, М.Дулі, Р.Дорнбуша, Дж.Кальво, Г.Камінські, Е.Кардозо, П.Кругмана, А.Кульмана, С.Рейнхарта, Дж.Сакса й ін.

Виділення невирішеної проблеми. Незважаючи на велику кількість наукових праць, що спрямовані на дослідження різноманітних проблем сучасного ринку капіталу, недостатньо опрацьованими залишаються питання щодо регулювання світового ринку капіталу, можливості використання заходів державної політики в умовах ринкової нестабільності та фінансової кризи.

Ціль наукової статті. Ціль роботи аналіз та визначення шляхів ефективного регулювання потоків капіталу.

Результати дослідження. В умовах фінансової глобалізації і росту нестабільності відбувається зміна ролі регулюючих інститутів як на національному, так і на міжнародному рівні. Необхідність реформування світової фінансової архітектури (СФА) на сучасному етапі в першу чергу викликана нездатністю глобальних фінансово-кредитних організацій, таких як МВФ і Всесвітній банк, виконувати основну задачу - запобігання фінансових криз і розростання тих з них, що усе-таки виникають. Міжнародні фінансові інститути вживали заходів по реагуванню на ріст фінансової нестабільності, хоча більшість експертів вважає їх спізними і малоефективними.

В останні роки всі частіше як в країнах, що розвиваються, так і в розвинених країнах спостерігаються системні фінансові кризи, що характеризуються різким погіршенням якості активів і внаслідок цього фінансових результатів діяльності великого числа фінансових інститутів, виникненням у них проблем з ліквідністю, ростом недовіри населення, кредиторів і інвесторів до банківських інститутів. Системні кризи ведуть до значного погіршення макроекономічних показників на тлі різкого загострення соціально-політичної ситуації. Фінансові кризи наносять досить значний збиток розвитку національних економік і фінансових систем.

Таблиця 1

Інструмент	Країна
Податок	Бразилія (2008), (2009)
Нормативні резерви без компенсації	Аргентина (2005-) Колумбія (2007-08) Росія (2004-06) Таїланд (2006-08)
Пруденціальні міри контролю за капіталом: граничні вимоги резервів при зовнішнім запозиченні; високі резервні вимоги при валютних зобов'язаннях; обмеження іноземної валюти, наданої резидентам; інше	Колумбія (2004-05, 2007) Хорватія (2003, 2004-08) Індія (2006-07) Індонезія (2005) Корея (2004, 2006, 2008) Перу (2008) Румунія (2005-06) Росія (2004) індичка (2008)
Адміністративні міри: включає граничні значення і погашення вимог по зовнішніх запозиченнях, граничні розміри сум, що можуть бути репатрійовані нерезидентами, дозволу для інвестування нерезидентами.	Аргентина (2005-08) Китай (2007) Колумбія (2004) Індія (2003, 2006-07) Індонезія (2005) Мексика (2006) Філіппіни (2007) Росія (2004) Словенія (2007) тайванська провінція Китаю (2009) Таїланд (2003, 2006, 2008) В'єтнам (2007)
Лібералізація відтоку капіталу	Аргентина (2003-04, 2008) Бразилія (2005-06) Болгарія (2003, 2007) Канада (2005) Чилі (2003, 2005, 2008) порцеляна (2006-07) Колумбія (2003, 2005, 2008) Хорватія (2003, 2006-07) Угорщина (2007-2008) Індія (2003-04, 2006-07) Індонезія (2007) Корея (2005-08) Латвія (2003) Литва (2004) Малайзія (2003-08) Мексика (2007-08) Молдова (2009) Нігерія (2008) Пакистан (2003, 2005) Перу (2004, 2007-08) Філіппіни (2004-05, 2007-08) Польща (2007) Румунія (2003, 2007) Росія (2004, 2006-07) Сінгапур (2004) словацька республіка (2003-04) Словенія (2003-04) Південна Африка (2003-08) Шрі-Ланка (2003, 2006-08) Таїланд (2003, 2007-08) В'єтнам (2006-07)

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Вплив процесів глобалізації на світову фінансову архітектуру виявляється, у тому числі, і в передачі "імпульсів" неблагополуччя з однієї крапки планети в іншу. Теоретичні аспекти прояву даного явища знайшли відображення в концепції кризової "інфекції" [1]. У рамках даної концепції основними причинами поширення системної кризи є:

- фундаментальні взаємозалежності між економіками різних країн як результат активізації глобалізаційних процесів;
- взаємодія і стирання кордонів між фінансовими ринками за рахунок використання нових інформаційних технологій;
- специфічна модель поведінки інвесторів у кризовій ситуації - "стадний інстинкт", що виявляється в однотипному поведінці керуючих коштами численних розрізаних клієнтів інституціональних інвесторів і хеджевих фондів, що прагнуть вивести капітали з країн, охоплених кризою.

Необхідно відзначити, що фінансові кризи обумовлюють регрес росту руху капіталу, що, у свою чергу, приводить до стримування економічного росту і розвитку національних фінансових систем. Подолання фінансової кризи припускає не просте відновлення національної фінансової системи, але його реорганізацію шляхом усунення деформацій у розвитку її структурних елементів і функцій. Фінансові кризи не є обов'язковим ступенем становлення світової фінансової архітектури і не є необхідною частиною процесу її розвитку. Кризи гальмують формування і розвиток національних фінансових систем, приводять до часткового руйнування їхнього потенціалу. Позитивне ж значення кризи полягає лише в тім, що вони дозволяють розкрити деформації, тим самим побічно сприяючи їхньому подоланню.

Отже, в умовах глобалізації необхідність інституціональних перетворень, що забезпечують стабільність фінансової системи, неухильно зростає. Фінансова децентралізація повинна мати можливість до координування, що дозволить грузнути одночасно протікають різнонаправлені процеси фінансової децентралізації і консолідації в інституціональній структурі інтегрованої системи фінансового регулювання, що формується, і контролю й у тому числі її підсистеми - системи регулювання і контролю прозорості фінансових потоків, розгортання глобальних фінансових криз змушує в першу чергу зосередити увагу на державному втручанні і підвищенні ефективності функціонування міжнародних фінансових інститутів. Вплив інституціональних реформ на державну економічну політику в процесі реалізації структурної трансформації національної економіки з метою підвищення рівня стабільності полягає в першу чергу в обліку наслідків фінансової глобалізації.

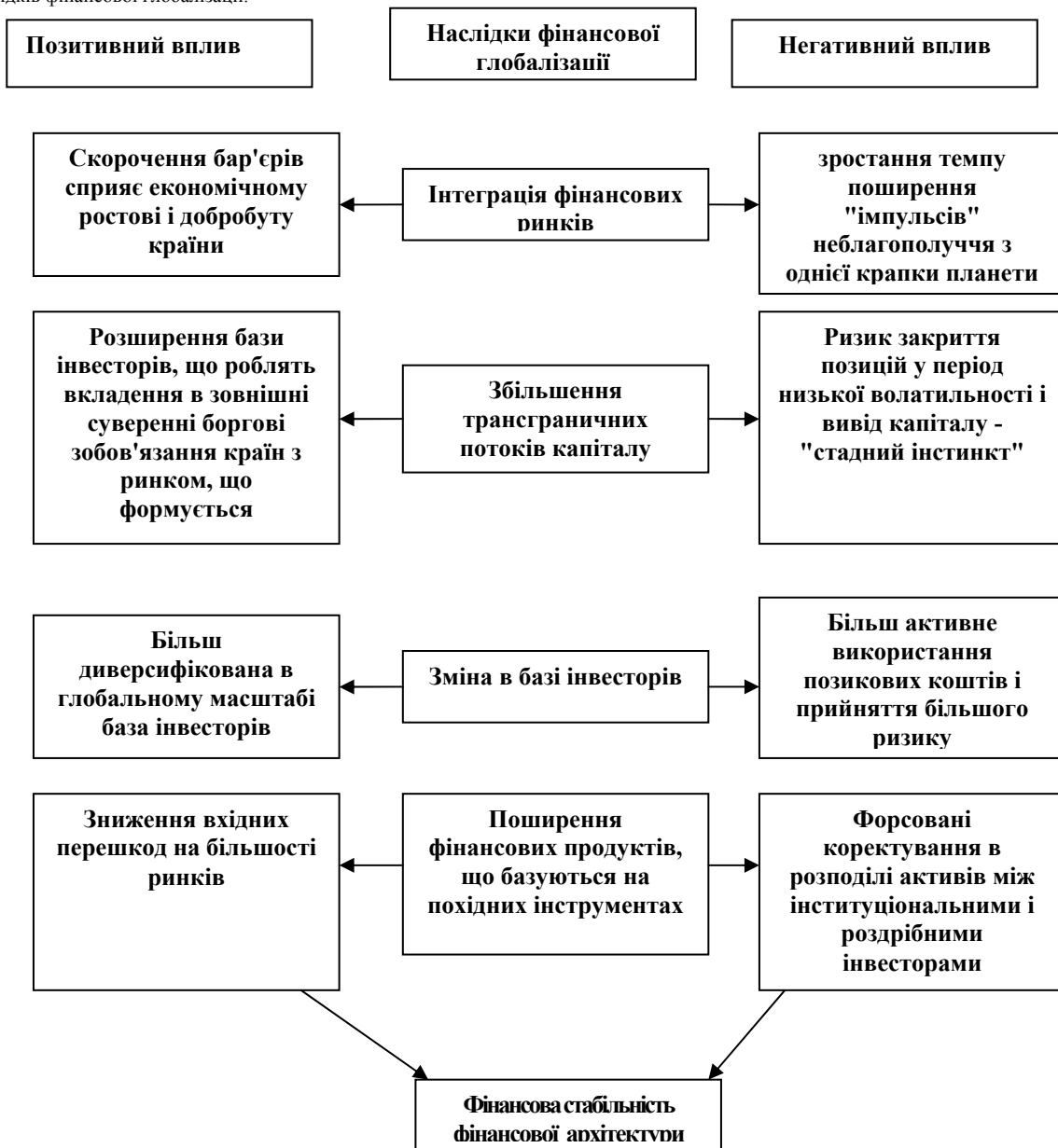

Рис. 1. Вплив фінансової глобалізації на рівень стабільності світової фінансової архітектури

Важливим елементом державної політики є створення інституціональної структури фінансової системи, що забезпечує прозорість фінансових потоків, що є істотною умовою функціонування вільного фінансового ринку, що припускає вільний доступ до визначеними, встановленими органами фінансового регулювання і контролю, інформації. На рис. 2. відображені результати проведеного аналізу припустимих форм запобігання кризових ситуацій у банківській системі на національному рівні. Однак встановлення і визнання

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТТЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЇ ЄВРОПИ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСЬКОГО ЕКОНОМІЧЕСЬКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА І ГУАМ

міжнародних стандартів саме по собі не може гарантувати фінансової стабільності, а є умовою і засобом, що зміцнює фінансову систему, що створює додатковий потенціал економічного росту. У кінцевому рахунку, ефективність визнання стандартів буде визначатися тією політикою, у процесі якої вони використовуються.

З огляду на руйнівний характер глобальних фінансових криз, важливим представляється не тільки прогнозування і подолання їхніх наслідків, але можливість запобігання таких криз. На наш погляд, досягнення цієї мети можливо при високому рівні адаптивності національних фінансових систем до процесів фінансової глобалізації. Адаптація до реалій фінансової глобалізації дозволить підвищити ефективність роботи фінансових інститутів не тільки в подоланні системних фінансових криз, але і їхньому запобіганні.

Високі темпи розвитку міжнародної фінансової системи повинні супроводжуватися адекватним розвитком глобального фінансового регулювання. Однак МВФ і Всесвітній банк, створені в умовах відмінних від сьогоденних, не встигають реформувати свою діяльність таким чином, щоб вона відповідала сучасним викликам. Однієї з основних цілей діяльності глобальних фінансових інститутів стає запобігання виникнення і боротьба з наслідками фінансових криз.

Інструменти запобігання системних банківських криз на рівні національної фінансової системи

Виконання центральним банком функцій кредитора останньої інстанції	Страховання депозитів і регулювання платоспроможності	Банківський нагляд
<p>Причини застосування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підтримка неплатоспроможних великих банків з метою зниження системного ризику; - створення впевненості про здатність подолати кризу, заздалегідь повідомляючи про готовність до надання необмеженого кредиту; - природний добір найбільш платоспроможних банків за рахунок використання надійного забезпечення і високих відсотків 	<p>Причини застосування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечення мінімальних резервів проти збитків по активах банків, що знижує ризик банкрутства; - створення в акціонерів банку спонукального мотиву для більш ретельного контролю за менеджментом банку, тому що збільшує їхні втрати у випадку банкрутства 	<p>Причини застосування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Створення системи нагляду з функціями моніторингу діяльності банків, а також пошук неблагополучних інститутів, що не виконують умови регулювання
<p>Практика застосування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уперше ця система застосована в Великій Британії в 1890р. - у США у формі організованої банками клірингової палати, що виконує функції кредитора останньої інстанції до створення в 1913р. ФРС - порятунком у 1992 р. Банком Франції банку <i>Credit Lyonnais</i> 	<p>Практика застосування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - створення в США 1934 р. Федеральної корпорації страхування депозитів (FDI) - Введення в 1994 р. Директивою ЄС у країнах членах формальних систем страхування депозитів 	<p>Практика застосування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - приєднання великої кількості країн до Базельських угод I й II

Рис. 2. Інструменти запобігання системних банківських криз на рівні національної фінансової системи

Подальші дії з обліком існуючих системних недоглядів украй важливі при розробці нової міжнародної фінансової архітектури взяти до уваги, принаймні, чотири ключові аспекти: 1. Упровадження надійного й ефективного механізму для координації економічної політики на міжнародному рівні; 2. Фундаментальна реформа існуючої системи фінансового регулювання і контролю для запобігання повторення екстремальних ситуацій; 3. Реформування існуючої світової резервної системи з метою зменшення виняткової ролі долара США і створення забезпеченої на багатобічному рівні системи з декількох валют, що згодом, можливо, розв'ється в забезпечену всіма сторонами систему з єдиною світовою валютою; 4. Реформування механізмів надання ліквідності і компенсаційного фінансування, зокрема за допомогою більш ефективного об'єднання валютних резервів як у багатобічному, так і в регіональному масштабі і прагнення уникати обтяжної обумовленості кредитів, властивим діючим механізмам.

Фінансова глобалізація має на увазі фактичну втрату національної автономії політики для країн, що розвиваються, і ринкової економіки появи. Зовнішні фінансові умови в значній мірі визначають область для стратегій розвитку і внутрішньої макроекономічної політики. Ці умови - є наслідком головним чином ршеннями валютної політики, прийнятими в економічних системах, що несуть найбільшу вагу у світовій економіці. Але усе більш і більш вони також є результатом поведження учасників на міжнародних фінансових ринках. Ці учасники мотивовані розглядами повернення ризику, націленими на оптимізацію повернень від їхніх портфелів, що містять велика розмаїтість активів у різних валютах. Тому що ці самі зовнішні фактори - нестійкі, потоки приватного капіталу, можуть раптово цілком змінити керівництво, цілком незв'язане з внутрішніми основними принципами, цей зразок привів до циклів депресії бума в багатьох економічних системах у минулому і знову в зв'язку з існуючою глобальною фінансовою кризою.

У контексті існуючої кризи, необхідно переглянути використання обмежень на міжнародний рух капіталу, таких як міжнародні податки або національні механізми керування за капіталом, як засіб скорочення ризику поточних міжнародних фінансових криз. Таким чином, якщо поведження ризику фінансових посередників не може бути відрегульоване цілком, необхідно знайти способи зменшити обсяг угод, це означає, - те, що потоки фінансового капіталу, що перетікає через границі, повинні бути в менших кількостях, так, щоб фінанси були насамперед національним".

1. Оподаткування міжнародних фінансових угод. Уведення податку на фінансові угоди одержало відновлену увагу. Такий податок був уперше запропонованим у Загальній Теорії Кейнса, і знову в 1970-х Нобелівським лауреатом Джеймсом Тобіном (1978). Такий податок би підвищив вартість міжнародних фінансових операцій, зв'язаних з рухом капіталів. Він може бути використано щораз, коли одиниця капіталу перетнула границі, так, щоб ефективний тягар податків був тим більше, ніж коротше період часу фінансової угоди. Це могло перешкоджати, зокрема короткостроковим спекулятивним потокам капіталу, що є самим мінливим елементом на міжнародних фінансових ринках, і це спотворює торговельні зразки через їхній сукупний вплив на обмінні курси, у такий спосіб зменшуючи автономію політики урядів. Податок не повинний застосовуватися при довгострокових фінансових угодах у підтримку продуктивних інвестицій, тому що тягар податків для таких довгострокових угод буде значним пунктом вартості.

Цей вид податку часто відхилявся в минулому через складність у здійсненні цього в ефективній манері, тому що це потребує співробітництва всіх країн. Однак, валютна торгівля покладається на мережі інформації, вважаючи і юридичних послуг, що існують тільки у відносно невеликій кількості фінансових центрів, де сконцентрована велика частина такої торгівлі.

Податок на міжнародні фінансові угоди не запобіг би нестійкості у рахунках по зовнішніх розрахунках, але зменшив можливий прибуток, що може матися від арбітражу інтересу і рухів обмінного курсу, це допомогло б зменшити кількість потенційного до дестабілізування потоку спекулятивного капіталу серед країн, що застосовують податок (і в системі в цілому, якби велика кількість країн застосовувала це).

2. Ведення рахунків капіталу. Міри, що перешкоджають вільному припливові і відтокові приватного капіталу в індивідуальних країнах. Протягом довгого часу, ідея механізму керування за капіталом була заборонена в пануючих обговореннях відповідної фінансової політики, оскільки ринкові сили вважалися єдиним надійним джерелом розподілу капіталу. Незважаючи на те, що Міжнародний валютний фонд передбачає можливість, регулювання міжнародних рухів капіталу.

Введене у період кризи, ведення рахунків капіталу головним чином приймає форму обмежень на відтоки капіталу. З іншого боку, коли це задумано як інструмент запобігання нарощування спекулятивних міхурів і некоаксильності валюти і збереження внутрішньої

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РАЗВИТТЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

макроекономічної політики, це насамперед має на увазі певні обмеження на приплив капіталу. Регулюючий режим усебічного ведення рахунків капіталу може призначатися і для рівня, і для структури потоків капіталу. Великий вибір інструментів, заснованих на вартості і кількості, може бути обраний і оброблений, щоб відповідати специфічним місцевим вимогам. У принципі, заборона або обмеження визначених типів припливу капіталу може бути досягнуто великою кількістю способів, чим, у межах від прямих заборон або вимог мінімального перебування, до заснованого на податку інструментам як примусові запасні вимоги або податки по іноземних позичках, розробленим, щоб відшкодувати диференціали процентної ставки. У багатьох випадках, інструменти, що безпосередньо призначаються для потоків приватного капіталу, можуть також бути об'єднані і доповнені внутрішніми фінансовими правилами. Численні приклади таким країнам, як Чилі, Китай, Колумбія, Індія, Малайзія, Сінгапур і Тайваньська Область Китаю суперечать твердженню, що засоби керування капіталом неефективні або шкідливі.

Пропонується, щоб ведення рахунків капіталу могло бути застосоване, обмежуючи надмірне іноземне запозичення в гарні часи і керування потоками капіталу під час криз. У будь-якому випадку, це звичайно був би крок уперед, припливи капіталу більше б не сприймалися як ознака сильної економіки, а як потенціал для порушень рівноваги, з негативними наслідками для грошово-кредитного керування і торгівлі. Міжнародний валютний фонд повинний тому змінити свою позицію, щоб використовувати можливість надання засобів керування за капіталом як передбачене для в його Статтях Угоди, і повідомленні їм на їх національному виконанні.

3. Проблема керування зовнішнім боргом. Проблема керування зовнішніми державними зобов'язаннями в країнах із ринком, що формується, після криз 1997-1999 р. залишається надзвичайно гострою. Позики в іноземній валюті необхідні в якості додаткового внутрішнього боргового інструментарію, розширення інвесторської бази і встановлення міжнародних цінних орієнтирів - бенчмарк (benchmark). Але такі запозичення варто здійснювати на базі вироблення стратегії керування боргами. Стратегія повинна визначити: постатейні доходи в іноземній валюті; хеджування витрат країни з обслуговування боргу; валютну структуру і структуру погашення; включення в платіжний баланс іноземних запозичень приватного сектора, особливо комерційними банками.

Через потенційний вплив глобальної фінансової й економічної кризи на країни, що розвиваються, багатосторонньо погоджений механізм для тимчасової відстрочки по боргових виплатах дуже допоміг би цим країнам. Тому що це утягнуло би приватний сектор у рішення фінансових криз на ринках, що з'являються, це буде впливати на поведінку інвестора і кредитора і структуру портфеля. Це могло також допомогти зменшити потенційно нестабільні потоки капіталу.

Висновки і пропозиції. У роботі досліджено, що в умовах фінансової глобалізації і росту нестабільності відбувається зміна ролі регулюючих інститутів як на національному, так і на міжнародному рівні. Необхідність реформування світової фінансової архітектури (СФА) на сучасному етапі в першу чергу викликана недостатністю глобальних фінансово-кредитних організацій, таких як МВФ і Всесвітній банк, виконувати основну задачу - запобігання фінансових криз і розростання тих з них, що все-таки виникають. Міжнародні фінансові інститути вживали заходів по реагуванню на ріст фінансової нестабільності, хоча більшість експертів вважає їх спізними і малоефективними. Обґрунтовано, що ефективність глобального керування визначається сполученням наступних характеристик: комплексність, динамічність і здатність охопити національні і секторальні межі й інтереси, а також носить скоріше інтегрований, чим спеціалізований характер. Доведено, що у контексті існуючої кризи, необхідно переглянути використання обмежень на міжнародний рух капіталу, таких як міжнародні податки або національні механізми керування за капіталом, як спосіб скорочення ризику поточних міжнародних фінансових криз. Таким чином, якщо поведінка ризику фінансових посередників не може бути відрегульоване цілком, необхідно знайти способи зменшити обсяг угод, це означає, - те, що потоки фінансового капіталу, що перетікає через межі, повинні бути в менших кількостях, так, щоб фінанси були насамперед національними.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Kaminsky, G.L., Lizondo, S. and Reinhart C. M. Leading Indicators of Currency Crises. International Monetary Fund Working Paper WP/97/79. 1997.
2. International Monetary Fund. Regional economic outlook : Europe. – Washington, D.C. (World economic and financial surveys, 0258-7440), Oct. 09.
3. Global Financial Stability Report Navigating the Financial Challenges Ahead, International Monetary Fund Global financial stability report – Washington, DC : International Monetary Fund– October 2009
4. www.imf.com

РЕЗЮМЕ.

Стаття присвячена проблемі ефективного регулювання світового ринку капіталу.

Ключові слова: ринок капіталу, криза, регулювання, фінансова стабільність.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена проблеме эффективного регулирования мирового рынка капитала.

Ключевые слова: рынок капитала, кризис, регулирование, финансовая стабильность.

SUMMARY

The article is devoted to a problem of effective regulation world capital market.

Key words: world capital market, crisis, regulation, financial stability.

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР У СУЧАСНІЙ СВІТОГОСПОДАРСЬКІЙ СИСТЕМІ

Волков І.М., аспірант Донецького національного університету

Постановка проблеми. В умовах глобалізації світового господарства різко підвищується роль і значення зовнішньоекономічної діяльності для економіки країни в цілому, окремих регіонів і підприємницьких структур. Вступ України на шлях структурних перетворень, реалізація принципів відкритої економіки обумовили різке зростання значення підприємництва в сфері зовнішньоекономічної діяльності як однієї з основних рушійних сил перетворювальних процесів. Проблема структурної перебудови економіки не може бути вирішена у відриві від питань підвищення ефективності підприємництва в сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Не абсолютизуючи ролі зовнішньоекономічної сфери, необхідно визнати, що в сьогоденних умовах вона виступає як стабілізуючий фактор, що сприяє розв'язанню першочергових економічних і соціальних проблем в Україні.

Актуальність обраної для дослідження теми обумовлена підвищенням ролі регіонального фактора в соціально-економічному розвитку України й зростанням впливу зовнішньоекономічного компонента на цей процес.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Тенденціям розвитку світового господарства, особливостям здійснення зовнішньоекономічних зв'язків, державному регулюванню зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур присвячені роботи відомих вітчизняних і зарубіжних учених: А.Балабанова, Є.Гайдара, А.Городецького, І.Долгова, М.Долишнього, А.Кирсева, В.Колесова, П.Кругмана, Ю.Макогона, Н. Микули, А.Некпелова, В.Орешкіна, В.Ломакіна, Б.Смитієнко, А.Сміта, М.Портера, Д.Рикардо, І.Фаминського, П.Фішера, Г. Черніченко, Ю.Шишкова, Л. Яренко й ін.

Мета статті. є удосконалення теоретико-методологічних засад дослідження зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких структур у системі світового господарства й розробка науково-практичних рекомендацій з формування стратегічних підходів до забезпечення підвищення їх зовнішньоекономічної активності на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження.